

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ของ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปรง
อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

จัดทำโดย : งานกฎหมายและคดี
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปรง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปรง

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยง มาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อน ปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับ ติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือ แรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับ ควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

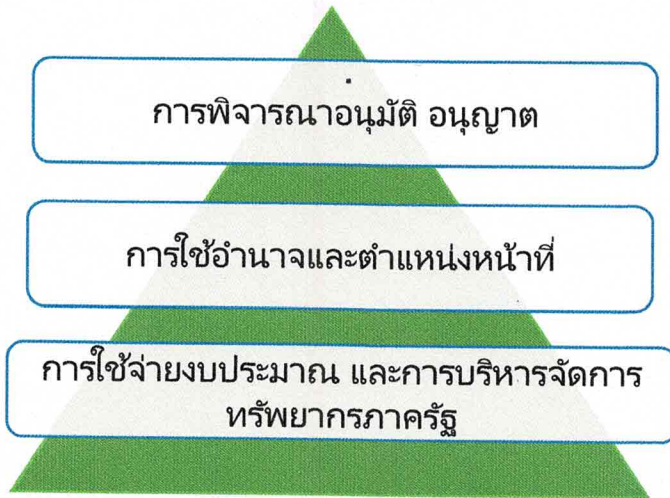
ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

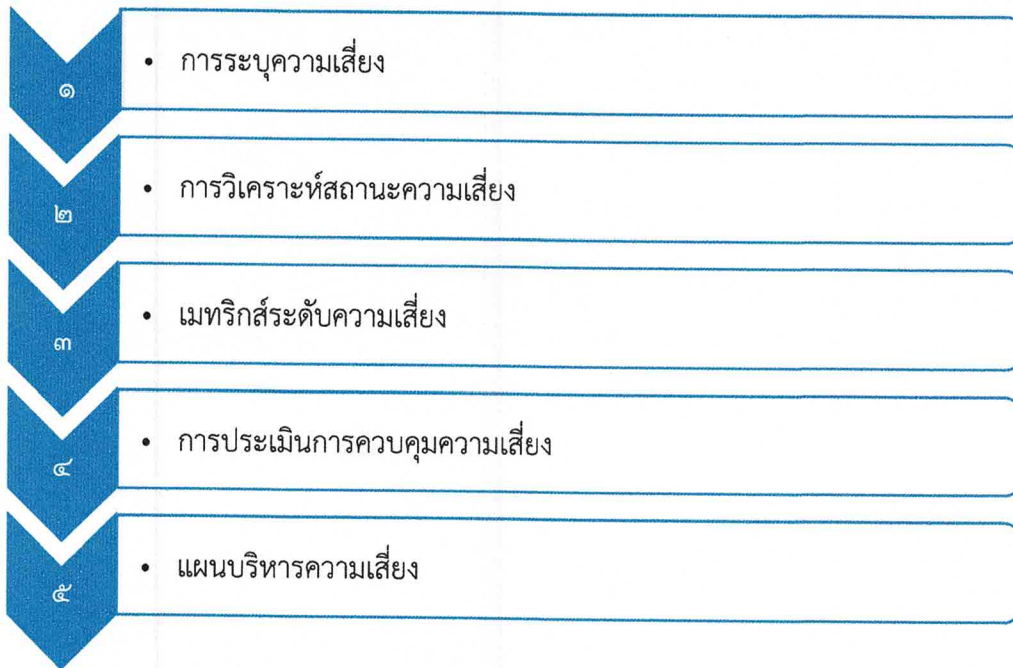
๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ภารกิจให้บริการประชาชน อนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

/Known Factor...

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอนดังนี้

๑. การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
๒. การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๔. การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
๕. การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงานหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

๑. ชื่อ กระบวนการ/โครงการ การขออนุญาตก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่
ชื่อหน่วยงาน กองช่าง
ประเภทความเสี่ยง ด้านการอนุมัติ อนุญาต

ขั้นตอนที่ ๒ กำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ การขออนุญาตก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่

ลำดับ ที่	ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	Risk Score (L X I)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความ เสี่ยง
๑	- เจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการ รับเรื่องการขออนุญาต ก่อสร้างอาคาร ตรวจเช็ค เอกสาร	เจ้าหน้าที่มีการรับสิ่งของหรือสิ่ง ตอบแทนเพื่อดำเนินการให้การ ออกใบอนุญาตรวดเร็วขึ้น	๒	๑	๒	ต่ำ
๒	- เจ้าหน้าที่ตรวจสอบพื้นที่ ที่จะก่อสร้างอาคารว่าตรง ตามผังบริเวณหรือไม่	ไม่มี	-	-	-	-
๓	- ปลัด อบต. ลงนามให้ ความเห็น เสนอเอกสาร ทั้งหมดต่อ นายก อบต.	ไม่มี	-	-	-	-
๔	- นายก อบต. ลงนามอนุญาต	ไม่มี	-	-	-	-
๕	- เจ้าหน้าที่แจ้งเจ้าของอาคาร ให้มารับเอกสารและจ่ายค่า	ไม่มี	-	-	-	-
๖	ใบอนุญาตและค่าตรวจแบบ - กองคลัง เจ้าหน้าที่จัดเก็บ รายได้ ออกใบเสร็จรับค่า ใบอนุญาตและค่าตรวจแบบ	ไม่มี	-	-	-	-

ขั้นตอนที่ ๓ กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต(Likelihood) (ร้อยละ)

โอกาสเกิดการทุจริต(Likelihood)	
๕	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูงมาก (ร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป)
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง (ร้อยละ ๑๐)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ ๕)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (ร้อยละ ๓)
๑	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (น้อยกว่าร้อยละ ๑)

เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	- เกิดความเสียหายต่อรัฐเจ้าหน้าที่ถูกกลโกงซึ่งมีความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ มีการร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	- หน่วยตรวจสอบภายใน/ภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	- มีคนร้องเรียนแจ้งเบาะแส
๑	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน/เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง (๕x๑ = ๕)	สูง (๕x๒ = ๑๐)	สูงมาก (๕x๓ = ๑๕)	สูงมาก (๕x๔ = ๒๐)	สูงมาก (๕x๕ = ๒๕)
๔	ต่ำ (๔x๑ = ๔)	ปานกลาง (๔x๒ = ๘)	สูง (๔x๓ = ๑๒)	สูงมาก (๔x๔ = ๑๖)	สูงมาก (๔x๕ = ๒๐)
๓	ต่ำ (๓x๑ = ๓)	ปานกลาง (๓x๒ = ๖)	ปานกลาง (๓x๓ = ๙)	สูง (๓x๔ = ๑๒)	สูงมาก (๓x๕ = ๑๕)
๒	ต่ำ (๒x๑ = ๒)	ต่ำ (๒x๒ = ๔)	ปานกลาง (๒x๓ = ๖)	ปานกลาง (๒x๔ = ๘)	สูง (๒x๕ = ๑๐)
๑	ต่ำ (๑x๑ = ๑)	ต่ำ (๑x๒ = ๒)	ต่ำ (๑x๓ = ๓)	ต่ำ (๑x๔ = ๔)	ปานกลาง (๑x๕ = ๕)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูงมาก (๑๕ คะแนนขึ้นไป)
สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับ สูง (๑๐-๑๔ คะแนน)
สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ปานกลาง (๕-๙ คะแนน)
สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ต่ำ (๕ คะแนน)

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อ กระบวนการ/โครงการ

ลำดับ ที่	ขั้นตอนการดำเนิน โครงการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับ ความ เสี่ยง	มาตรการควบคุม หรือป้องกัน ความ เสี่ยง	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้รับ ผิดชอบ
๑	- เจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการรับเรื่องการขอ อนุญาตก่อสร้างอาคาร ตรวจเช็คเอกสาร	เจ้าหน้าที่มีการรับสิ่งของหรือ สิ่งตอบแทนเพื่อดำเนินการให้ การออกใบอนุญาตรวดเร็วขึ้น	ต่ำ	- ประกาศนโยบาย No Gift Policy ของผู้บริหาร - ประมวลจริยธรรม	- ปฏิบัติหน้าที่ตาม ขั้นตอนการขอ อนุญาตก่อสร้าง - ปฏิบัติตามประกาศ นโยบาย No Gift Policy ของผู้บริหาร - เข้าร่วมอบรม จริยธรรมของ หน่วยงาน	๑ ต.ค. ๒๕๖๘ ถึง ๓๐ ก.ย. ๒๕๖๙	กองช่าง

ลงชื่อ..........ผู้รายงาน
(นายอภิพนธ์ ทรัพย์วิรัตน์)
นิติกรปฏิบัติการ